

versie 16 december 2014

veiligheid / risico's / verantwoordelijkheid

Hoe zwaar kunnen de aardbevingen worden?

Voor de komende drie jaar houden deskundigen rekening met aardbevingen met een maximale kracht van 4,1 op de schaal van Richter. Er is een kans van tien procent dat er een sterkere aardbeving komt.

Als NAM meer gas in andere delen van het Groningenveld produceert, komen daar dan straks ook meer aardbevingen?

In het zuidelijke deel van het Groningenveld is er minder compactie in de bodem dan in het gebied onder Loppersum. Omdat compactie de drijvende kracht is achter de aardbevingen verwacht men dat de seismische dreiging kleiner wordt dan op dit moment geldt in Loppersum. Echter daar staat tegenover dat nog onbekend is wat het effect op de seismische dreiging zal zijn van de drukverschillen die door dit kabinetsbesluit zullen optreden.

Als de gaskraan – bijv. bij het Eemskanaalcluster - substantieel dichter wordt gedraaid, is er dan minder kans op aardbevingen?

Dat is nog niet bekend. Zie antwoord hierboven.

Stoppen de aardbevingen door dit kabinetsbesluit?

De aardbevingen zullen niet stoppen. Volgens de toezichthouder, Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), is het verminderen van de gaswinning (rondom Loppersum) de beste manier om op korte termijn het aardbevingsrisico in de regio te beperken.

De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid. Kunt u die nog garanderen?

Er is momenteel nog veel onduidelijkheid over de risico's. Eind dit jaar komt de minister naar verwachting met een nieuw winningsbesluit. Dat gaat gepaard met een advies van de Staatstoezicht op de Mijnen. Naar alle waarschijnlijkheid ontstaat daarmee meer zicht op de risico's. Tegelijkertijd moeten we er rekening mee houden dat er een grote marge van onzekerheid blijft bestaan. Het verband tussen bevingen en gaswinning is er, maar in welke mate en wat het effect is van bv het terugdraaien van de gaswinning is een onderwerp waar de deskundigen nog niet uit zijn.

Omdat het Rijk bepaalt hoeveel gas er wordt gewonnen, is vooral het Rijk verantwoordelijk voor onze veiligheid. Het Rijk geeft aan dat de veiligheidsrisico's van de gaswinning op een aanvaardbaar risiconiveau liggen. Zij zal met een uitgebreide risicoanalyse en beleid hiervoor nog de kaders stellen.

Welke acties onderneemt de stad om de veiligheid te waarborgen?

We bepleiten een nationale aanpak. De onzekerheden die de gaswinning met zich meebrengen vraagt om een regeringsbrede aanpak. Daarover gaan we met de minister in gesprek. Als de veiligheid verder in het geding komt, of wanneer er geen duidelijkheid komt over de risico's vindt de gemeente dat de gaswinning in het punt Eemskanaal drastisch terug moet. Daarnaast onderzoekt de gemeente een aantal exemplarische gebouwen om zo inzicht te krijgen in de impact van toekomstige bevingen. Dat onderzoek loopt. Daar waar de gemeente aardbevingsbestendig bouwen in de toekomst zelf kan toepassen, zal ze dat zoveel mogelijk doen. Daar waar ze niet zelf bouwt geeft ze het dringende advies de norm te hanteren. Daar hebben we voorlichtingsmateriaal voor ontwikkeld die we actief onder de aandacht van bouwers brengen. Complicerend is wel dat we momenteel nog geen definitieve norm hebben die we daarvoor kunnen gebruiken.

Hoeveel risico lopen inwoners?

We weten nog te weinig over de effecten van gaswinning om die vraag met zekerheid te kunnen beantwoorden. Bovendien is het afhankelijk van de plek waar men zich bevindt. Voor de veiligheid van gebouwen moeten we het doen met de voorlopige normen die momenteel worden gehanteerd voor aardbevingbestendig bouwen. Feit is dat een aantal gebouwen in de stad, net als in het ommeland, niet voldoen aan deze norm. Over de kans op een toekomstige beving die de stad raakt met een grotere omvang dan die in september lopen de meningen uiteen. Het is echter niet uit te sluiten dat dit gaat gebeuren. Daarom bepleit de gemeente een snelle aanpak door het Rijk. Zij is verantwoordelijk voor de gaswinning.

Waar vinden mensen informatie over hoe zij zich kunnen voorbereiden op een mogelijke beving?

Op de website van de gemeente Groningen vind u informatie over hoe u zich kunt voorbereiden op een mogelijke beving. Daarnaast biedt de website van de Veiligheidsregio Groningen uitgebreide informatie over wat te doen bij calamiteiten.

Er is veel hoogbouw in de stad. Lopen mensen daar meer risico?

Het is duidelijk dat de bebouwing in de stad een ander signatuur heeft dan het gebied waar tot 30 september jongstleden bevingen plaatsvonden. Wat dit betekent voor de gebouwen in de stad weten we nog niet exact. Wel is het zo dat hoge gebouwen gevoeliger kunnen zijn voor bevingen doordat het effect van bevingen bovenin een dergelijk gebouw groter is. Bij de bevingen zoals die tot nu toe hebben plaatsgevonden betekent dit niet dat u risico loopt, wel dat er mogelijk eerder (kleine) schade ontstaat. Overigens is het ook zo dat sommige hoge gebouwen juist beter bestand zijn tegen bevingen.

Is de stad klaar voor een calamiteit?

De stad werkt intensief samen met de Veiligheidsregio Groningen bij calamiteiten. Momenteel wordt hard gewerkt aan diverse scenario's die zich kunnen voordoen, van een lichte beving, tot een beving waarbij gebouwen gevaar lopen. Pas sinds kort is bekend dat de stad wel degelijk een risico kan lopen op een zwaardere beving. Om die reden vindt momenteel een actualisatie plaats van het rampenbestrijdingsplan. De bedoeling is om in 2015 te gaan oefenen zodat de stad en de Veiligheidsregio optimaal zijn voorbereid. Ondertussen is de 'normale' voorbereiding bij calamiteiten van kracht, zodat ook in de tussentijd de stad klaar staat voor de situatie dat zich een beving voordoet.

We hebben veel oude gebouwen, zijn die nog veilig genoeg om te gebruiken?

Momenteel hanteren we een tijdelijke norm, de zogenaamde NPR-norm voor aardbevingsbestendig bouwen. Die norm, die waarschijnlijk aan de hoge kant zit, betekent dat een aantal gebouwen in de stad (net als in de regio) niet voldoen. Allereerst is het belangrijk dat we weten wat de definitieve norm zal zijn. De verwachting is dat we daar begin 2015 meer zicht op krijgen, maar dat deze pas in 2017 of 2018 definitief is. Daar zal een oplossing voor moeten komen. Daarover zijn we met het ministerie in gesprek. Het is belangrijk er snel overeenkomst ontstaat over een aanvaardbaar risico. Voor de gemeente staat de veiligheid van inwoners daarbij bovenaan de prioriteitenlijst. Oude gebouwen hebben vaak een lager niveau (moeten voldoen aan bestaand niveau / van rechts verkregen niveau). De kans op achterstallig onderhoud bij sommige 'oude' gebouwen is groter dan bij nieuwbouw. In principe voldoen alle panden niet aan de richtlijnen m.b.t. aardbevingsbestendig bouwen. Ook voor eigenaren van oude gebouwen geldt het advies om de tips die de veiligheidsregio geeft op te volgen.

Wat zijn de zwakste gebouwen?

Daar kunnen geen algemene uitspraken over worden gedaan. Sommige oudere gebouwen zijn juist heel sterk, terwijl andere, nieuwe gebouwen zwakkere constructies hebben. Hangt af van ondergrond, specifieke technische uitvoering etc.

Wat betekent zwakste? Staat de veiligheid van gebruikers op het spel?

Als we uitgaan van de huidige normen, is de situatie dat veel gebouwen in de stad versterkt moeten worden. Dat wil niet direct zeggen dat de veiligheid van gebruikers in het geding is. Aan de andere kant kunnen we bij zwaardere bevingen ook niet alle risico's uitsluiten. Dat was in de regio al langer aan de orde, maar is met het toevoegen van de stad groter geworden. Dat is ook reden om bij het Rijk aan te dringen op maatregelen. Die zijn nu nodig.

Waarom gebruiken we die gebouwen nog steeds? Moet u niet ontruimen?

We moeten eerst meer inzicht in de risico's voordat we drastische maatregelen nemen. Het ontruimen van gebouwen brengt veel onrust met zich mee. Als dat nodig blijkt, zullen we dat doen, maar op dit moment weten we daar te weinig voor. Het middel kan dan erger zijn dan de kwaal. Dat is ook de reden dat we op een aantal plekken in de stad onderzoek doen. Dat gaat vooral om gebouwen met grote groepen en kwetsbare bewoners en gebruikers.

Hoeveel kost het om de stad aardbevingsbestendig te maken?

90.000 huizen, scholen, monumenten... Dat kunt u toch nooit als stad alleen beredderen?

Op dit moment doen we onderzoek naar de kwetsbaarheid van de bestaande stad en we adviseren de nieuwbouw aardbevingsbestendig te bouwen. We zullen inderdaad prioriteiten moeten stellen omdat de opgave anders onbetaalbaar wordt. We brengen nu de meest kwetsbare situaties in kaart.

algemeen / imago / economie

Wat is het standpunt van de gemeente over de aardbevingen?

A4 kernboodschap

Hoe maakt u zich hard voor de stad?

In de eerste plaats door het probleem te adresseren bij de verantwoordelijke. En dat is in dit geval het Rijk. We willen dat het rijk dit als een nationaal probleem erkent en daarnaar handelt. Ook als dat betekent dat een onconventionele aanpak moet worden toegepast, zoals dat in het verleden bijvoorbeeld ook in Zeeland en de Flevopolder is gedaan.

Moet de gaskraan niet dicht? Wat doet u daaraan?

Als blijkt dat het terugdraaien van de gaskraan de risico's kleiner maakt, vinden wij dat dit moet. We vinden het onacceptabel dat we te weinig weten over risico's en toch doorgaan met gaswinning.

Kunnen mensen hun kind beter naar een andere stad sturen om te studeren?

Behalve dat Groningen een prachstad is om in te studeren, is een dergelijke keuze altijd het resultaat van een persoonlijke afweging. We zien als gemeente momenteel in elk geval geen concrete aanleiding om mensen aan te raden naar een andere stad te gaan. Het niveau en de mogelijkheden voor onderwijs en studie zijn voor heel veel mensen juist reden om voor Groningen te kiezen. Het is wel onze zorg dat mensen mogelijk met deze vragen rondlopen. Daarom moet er snel duidelijkheid komen.

Ondernemers en investeerders dreigen weg te lopen. Wat doet u daaraan?

Momenteel bereidt de gemeente zich voor op een gesprek met minister Kamp. Naar alle waarschijnlijkheid vindt dit gesprek binnen enkele weken plaats. In dat gesprek zal de zorg van de gemeente over de impact van bevingen op de economische ontwikkeling nadrukkelijk aan de orde komen. De gemeente krijgt van tijd tot tijd deze signalen. Het is ook onze zorg. Als gemeente pleiten we er in eerste instantie voor dat het ministerie van EZ haar verantwoordelijkheid hierin neemt en dit erkent als een probleem van nationale omvang. De

belangen van de stad en daarmee ook de ondernemers en investeerders in de stad zullen daar zeker in moeten worden meegenomen.

Is dit niet heel schadelijk voor het imago van de stad?

Zie vorige antwoord. Plus: Groningen is een sterke stad die tegen een stootje kan. Dat is onze overtuiging. Tegelijkertijd zien we wel risico voor de beeldvorming. Daarom moet er snel iets gebeuren.

Staat de economische toekomst van de stad op het spel?

Zie vorige antwoord

Kan het aardbevingenprobleem ook in een kans omgezet worden?

Misschien wel. Daar kijken we in elk geval serieus naar. Kansen liggen op het terrein van kennisvermeerdering, energiealternatieven en verduurzaming. Stuk voor stuk onderwerpen die voor Groningen van meerwaarde kunnen zijn, maar ook voor de rest van het land. Daar liggen kansen die we aan het verkennen zijn. We vinden ook dat een oplossing alleen een goede oplossing is als we als stad en regio sterker uit deze problematiek komen. Dat kunnen we niet alleen. Het rijk zal daar haar verantwoordelijkheid moeten nemen en we gaan actief met de regio samenwerken op dit terrein.

relatie Stad Ommeland Provincie Rijk NAM

Op welke manier werkt de gemeente samen met de provincie en regio?

Die samenwerking komt steeds meer op gang. De beving van 30 september is voor de gemeente aanleiding om niet langer aan het wiel, maar nu aan het roer te gaan staan van haar eigen positie. Dat doen we schouder aan schouder met de regio. Met de provincie zijn we inmiddels intensief in gesprek en ondersteunen we elkaar, bijvoorbeeld bij de lobby naar Den Haag.

Waarom zit u niet aan tafel bij de Dialoogtafel?

Tot 30 september hebben we die positie niet gezocht. Deze vraag wordt wel steeds meer actueel. Zeker omdat daar momenteel wordt gesproken over het aanpassen van het schadeprotocol. Dat gaat mensen in de stad ook aan. Nu zijn we nog geen gesprekspartner.

Waarom gaat er wel geld naar de regio, maar niet naar de stad?

Uit het ontwerpbesluit van de minister blijkt dat de risico's in het kerngebied rondom Loppersum het grootste zijn. Daar hebben de mensen ook tot nu toe nog steeds de grootste overlast. Er is daarom in januari een akkoord gesloten waarin ook financiële middelen zijn toegezegd. Het grootste deel van het genoemde bedrag (875 miljoen) is voor schadeherstel en versterkingsmaatregelen. Die gelden niet alleen voor de regio maar voor het gehele aardbevingsgebied..

Bouwprojecten

Hoe gaat u om met het Forum?

- We zitten momenteel nog middenin de onderzoeken naar de consequenties van de huidige tijdelijke norm voor aardbevingsbestendig bouwen. Het beeld is nog niet compleet. We vinden het wel belangrijk dat de raad op de hoogte is van wat we nu wel weten. Eerste resultaten laten zien dat de bevingen consequenties hebben voor de bouw. Wat we op dit moment weten is...

- Op dit moment vindt aanvullend onderzoek plaats. Resultaten worden .. verwacht. Zodra het beeld compleet is, informeren we de raad hier in een brief over. Evenals over het voorstel van het college hoe we hier mee omgaan. Dat zullen we met u bespreken.

- Ondertussen houden we rekening met het bouwtempo en de prioritering van bouwwerkzaamheden daar waar dat kan, om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op eventuele toekomstige aanpassingen.

CHECK!!

De zuidelijke ringweg gaat straks een deel onder de grond, is dat nog veilig?

Daar doen we momenteel onderzoek naar. Het kan zijn dat op onderdelen de constructie moet worden gewijzigd. Op dit moment valt daar niets meer over te zeggen. We verwachten dat we medio .. meer weten. Dan zullen er besluiten worden genomen door het consortium van RWS, provincie en gemeente over hoe te handelen.

Bij de bouw van de diverse bouwwerken van de zuidelijke ringweg zal rekening gehouden worden met eurocode 8 (aardbevingsbestendig bouwen), waardoor de veiligheid groter is dan andere vergelijkbare bouwwerken.

CHECK!!

Wordt er in Meerstad met de bouw van de woningen rekening gehouden met de aardbevingen?

Voor vragen over de woningen i.r.t. de aardbevingen kunt u het beste bij de bouwende partij navraag doen. Hierbij willen wij wel opmerken dat de woningen die in Meerstad reeds zijn gerealiseerd en nog gerealiseerd worden, aan de eisen die aan de bouw van woningen worden gesteld (Bouwbesluit). Gezien de huidige situatie is het Rijk bezig met het vaststellen van aangepaste normen voor nog te realiseren bebouwing in die gebieden waar mogelijk aardbevingen kunnen plaatsvinden. Het is de verwachting dat dit voorjaar een dergelijk advies gereed is en in de zomer een nationale richtlijn. Naar verwachting zal dit advies in 2016 in het Bouwbesluit zijn verwerkt en als formeel toetsingskader dienen voor bouw aanvragen. Dit advies zal uiteraard ook richting potentiële ontwikkelaars en bouwers worden gecommuniceerd. Het is aan de verantwoordelijke ontwikkelaar/bouwer om dit advies mee te nemen in zijn ontwikkeling. Potentiële kopers kunnen bij de betreffende bouwer/ontwikkelaar informatie inwinnen in hoeverre dit advies door hen is meegenomen bij de ontwikkeling van hun woning.

Heeft Meerstad last van aardbevingen?

Meerstad valt in de buitenste ring van het 'risicogebied' aardbevingen. Tot op heden hebben wij, voor zover bekend, nog geen direct nadelige consequenties ondervonden van de bevingen als het gaat om de woningbouw.

Stad beleid / eigen aanpak

Moet er geen eigen informatiepunt in de stad komen? Nu moeten mensen naar Appingedam.

Op 1 januari start het Centrum voor Veilig Wonen. We houden daarbij de vinger aan de pols. Mochten we niet tevreden zijn over de manier waarop zij de mensen in onze gemeente helpen, dan zullen we andere maatregelen moeten treffen. Daar kan bij horen dat we als gemeente zelf zaken ter hand nemen. En informatiepunt kan daarbij horen.

Op welke manier betreft u de stad bij dit probleem?

Op dit moment hebben we intensief contact met de kennis- en zorginstellingen; UMCG, RUG en Hanzehogeschool. Daarnaast overleggen we frequent met de woningcorporaties. Rond dit dossier trekken we zoveel mogelijk samen op.

wonen / burgerzorgen

Informatie die momenteel wordt gebruikt bij KCC

Wat wordt er gedaan om het risico op aardbevingen te verkleinen?

Overheid en onderzoeksinstituten onderzoeken welke maatregelen mogelijk zijn om aardbevingen te beperken en te voorkomen. Ook gaan ze na hoe de gevolgen van aardbevingen kunnen worden verkleind. De NAM helpt mee bij het in kaart brengen van de gebouwen die moeten worden versterkt of aangepast. Voor gebouwen waarbij de veiligheid van inwoners direct in gevaar is, worden vanzelfsprekend onmiddellijk veiligheidsmaatregelen genomen. Meer informatie hierover is te vinden op www.namplatform.nl en www.knmi.nl. Ook kun je de NAM bellen op (0592) 362100.

Hoe bereid ik me voor op een aardbeving?

Een kast vastzetten of controleren of een lamp stevig hangt. Het zijn vaak simpele acties die tijdens een aardbeving een groot verschil kunnen maken. Zo noemt de flyer 'Omgaan met aardbevingsrisico's' een aantal maatregelen waarmee u zich zo goed mogelijk kunt voorbereiden op een aardbeving:

- Controleer de schoorsteen.
- Kijk of de dakpannen goed liggen.
- Zorg dat kasten zijn vastgemaakt aan de wand.
- Controleer of uw spullen stevig staan of goed zijn vastgemaakt.
- Zorg voor een zaklamp voor het geval de stroom uitvalt.

Hoe blijf ik op de hoogte?

Het is belangrijk dat u tijdens of na een aardbeving goed geïnformeerd blijft. RTV Noord verstrekt actuele informatie via radio, televisie of online via www.rtvnoord.nl. Aanvullende informatie kunt u vinden op deze website www.namplatform.nl en www.knmi.nl. Daarnaast verwijzen wij u voor meer informatie naar de website van de Veiligheidsregio Groningen. U kunt natuurlijk ook altijd contact opnemen met NAM Publieksvoorlichting: 0592-36 21 00 of contact@namplatform.nl.

Wat te doen tijdens of na een beving?

Het is belangrijk dat u ook na een aardbeving bedacht blijft op mogelijk onveilige situaties. Denk tijdens of na een aardbeving aan het volgende:

- Blijf uit de buurt van ramen, spiegels en buitenmuren.
- Bescherm zo nodig uw hoofd door deze af te schermen met uw armen.
- Bent u buiten? Blijf dan uit de buurt van gebouwen met glas of dakpannen (deze kunnen naar beneden komen).
- Controleer uzelf en anderen op verwondingen. Bel bij twijfel 112.
- Ga na of uw bureaus hulp nodig hebben.
- Neem bij schade contact op met NAM.

Woon ik nu veilig of niet? Wat zijn de risico's in mijn wijk?

De gemeente bekijkt momenteel welk soort gebouwen mogelijk extra risico lopen bij zwaardere bevingen. Dat heeft onder meer te maken met de locatie in de stad, de leeftijd van het gebouw en de ondergrond (zand, veen, klei). De noordoostelijke woonwijken en dorpen liggen dichterbij het Groningenveld dan de rest van de stad. Daar lijken de risico's dan ook relatief groter te zijn.

Wat gaat er de komende tijd gebeuren?

De gemeente Groningen houdt de vinger aan de pols en heeft regelmatig en intensief contact met organisaties als Veiligheidsregio, NAM en provincie. De gemeente heeft met de Veiligheidsregio voor een zienswijze ingediend naar aanleiding van het door het ministerie van EZ ter inspraak gelegde winningsplan indienen. Zelf zal de gemeente ook bekijken wat de mogelijke risico's zijn en hoe we ons daartegen te weer moeten stellen.

Woz / belastingen

Doordat mijn woning in een gebied ligt dat getroffen zou kunnen worden door een aardbeving is mijn woning veel minder waard geworden. Gaat hierdoor de WOZ-waarde ook omlaag?

Dat hangt er van af. De WOZ-waarde wordt afgeleid uit verkoopcijfers. Alleen als uit die verkoopcijfers blijkt dat woningen tegen lagere prijzen verkocht worden vanwege de kans op aardbevingen, wordt de WOZ-waarde verlaagd.

bouwen

Houden de bouwvoorschriften (voor nieuwbouw) rekening met de mogelijkheid op aardbevingen?

Nee, op dit moment geldt alleen een advies op basis van een voorlopige norm.

Kan de gemeente inwoners dwingen hun woning aan te laten passen, zodat deze aardbevingbestendig is?

De gebouwen in Nederland, waaronder woningen, moeten voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit. In het Bouwbesluit staan allerlei prestatie-eisen waaraan gebouwen en bouwwerken moeten voldoen, waaronder de constructieve eisen. Met betrekking tot de constructieve eisen worden normen aangewezen. Daarbij horen ook diverse eurocodes (Europese normen die de afgelopen jaren de Nederlandse NEN-normen hebben vervangen). Echter niet alle eurocodes zijn aangewezen vanuit het Bouwbesluit. Dit betekent grofweg dat wij de gebouwen niet aan die eurocodes (bestuursrechtelijk) mogen toetsen. Eén van die eurocodes die niet aangewezen is, is eurocode 8 en die gaat over de aardbevingbestendigheid van gebouwen. Dit is een landelijke politieke keuze (geweest).

Bovenstaande betekent dat alle bouwwerken door ons niet getoetst mogen worden aan eisen m.b.t. de aardbevingbestendigheid. We kunnen bijvoorbeeld ook niemand dwingen om gebouwen aan de eurocode 8 te laten voldoen. Hiervoor zou de landelijke regelgeving aangepast moeten worden.

<<